

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18316/2023
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступају Невен Адам и Стевица Грбић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради утврђења, одлучујући о ревизијама тужиоца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1929/22 од 16.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1929/22 од 16.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7581/19 од 28.12.2021. године, првим ставом изреке, одбијен је као неоснован главни тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о уступању без накнаде већинског пакета акција у Акционарском друштву Застава електро ад Рача, закључен дана 02.10.2009. године под бројем 023-01-1140/2019-04/1 и оверен код суда дана 02.10.2009. године под бројем Ов. 971/09 између АА у својству уступиоца и Републике Србије у својству пријемника. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован евентуални тужбени захтев којим је тражено да суд опозове поклон учињен уговором о уступању без накнаде већинског пакета акција у Акционарском друштву Застава електро ад Рача, закључен дана 02.10.2009. године под бројем 023-01-1140/2019-04/1 и оверен код суда дана 02.10.2009. године под бројем Ов. 971/09 између АА у својству уступиоца и Републике Србије у својству пријемника. Трећим ставом изреке обавезан је тужилац да туженој накнади парничне трошкове у износу од 170.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1929/22 од 16.03.2023. године, првим ставом изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 7581/19 од 28.12.2021. године. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је преко својих пуномоћника изјавио ревизију сходно члану 403. став 3. ЗПП, указујући на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и на погрешну примену материјалног права.

Врховни суд је испитао правилност побијане одлуке применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... са изменама и допунама), па је нашао да ревизије нису основане.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП нису предвиђене као разлог због кога се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са ББ и ВВ основано конзорцијум физичких лица ради заједничког иступања у својству купца у поступку јавне продаје друштвеног капитала субјекта приватизације Застава електро Рача. Као члан и заступник конзорцијума физичких лица, тужилац је по основу уговора о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције дана 15.03.2006. године стекао право својине на 70% друштвеног капитала. По извршеној контроли испуњења уговорних обавеза, Агенција за приватизацију је потврдом издатом купцу дана 05.02.2009. године ту чињеницу верификовала.

Дана 19.07.2006. године између привредног субјекта Застава електро ад Рача и Фонда за развој Републике Србије закључен је уговор број 7594, чији је предмет био инвестициони кредит од 100.000.000,00 динара одобрен ради реализације програма набавке опреме у циљу модернизације производње електроинсталација. Рок отплате кредита је био пет година, а средства обезбеђења исплате истог су били банкарска гаранција број 594/06 од 20.07.2006. године издата од Кулске банке ад из Новог Сада и 22 бланко сопствене менице. Члан 3. уговора прописивао је ненаменско трошење одобрених средстава као разлог за раскид уговора и обавезу корисника кредита да Фонду за развој Републике Србије омогући контролу наменског коришћења средстава.

Приликом обављања контроле представници Фонда су утврдили да је набављена половна опрема, да је она репарирана и стављена у функцију, да је производни погон попуњен и да формирање технолошке линије од обновљене, уместо од бизнис – планом пројектоване нове увозне опреме, није имало негативан утицај на квалитет производа. Информација о обављеној контроли реализације инвестиционог програма набавке опреме ради модернизације производње електроинсталација сачињена је дана 17.03.2008. године, а дана 20.03.2008. године Фонд за развој Републике Србије је привредног субјекта Застава електро ад Рача позвао да целокупни инвестициони кредит врати у року од 30 дана, са образложењем да кредит није коришћен ради набавке нове технолошке опреме, због чега се сходно члановима 3. и 5. уговора о кредиту исти раскида.

Активирањем банкарске гаранције дана 30.10.2008. године за износ од 15.078.473,71 динар код КБЦ банке и дана 05.11.2008. године за износ од 26.095.295,71 динар код ОТП банке, блокирани су рачуни привредног субјекта Застава електро ад Рача, тако да је наплатом доспелих и недоспелих ануитета истом онемогућено редовно

пословање – набавка репроматеријала, измирење законских обавеза са исплатом зарада, пореза и доприноса.

Након блокаде рачуна сачињена је информација о статусу привредног субјекта Застава електро ад Рача, у којој је наведено да садашњи власник није у могућности да одржи производњу у тој фабрици, као једином перспективном привредном субјекту у Рачи, па је целисходно да власник без накнаде већински пакет акција од 76,4982% укупног капитала уступи држави. У информацији је даље наведено да је по преузимању већинског дела капитала Министарство економије спремно да од септембра 2009. године пронађе одговарајућег стратешког партнера и помогне новом руководству у покретању производње, што је економски интерес Републике Србије обзиром да је наведени привредни субјекат био значајан снабдевач домаће и стране аутоиндустрије електричним кабловима. Закључком владе Републике Србије 05бр 0235702/09-001 од 17.09.2009. године прихваћена је информација о статусу Застава електро ад Рача и усвојен нацрт уговора о уступању без накнаде већинског пакета акција Републици Србији, а уговором од 02.10.2009. године тужилац АА, као уступилац је Републици Србији, као пријемнику, без накнаде и са правом да пренетим акцијама (103.524 акције, односно 76,4982 % капитала Застава електро ад Рача) прималац располаже слободно, пренео свој удео у капиталу наведеног привредног субјекта.

Одлуком од 12.10.2009. године покренут је поступак реструктурирања, а закључком 05 бр. 0231202/2010-1 од 25.02.2010. године, Влада Републике Србије дала је сагласност за приватизацију Застава електро ад Рача у реструктурирању. По спроведеној јавној аукцији, дана 15.04.2010. године закључен је уговор о купопродаји непокретности са YURA Corporation доо, након чега је одлуком Агенције за приватизацију од 01.04.2011. године окончан поступак реструктурирања и решењем Привредног суда у Крагујевцу Ст. 423/11 од 06.05.2011. године отворен поступак стечаја над привредним субјектом Застава електро ад Рача.

Правоснажном пресудом Вишег суда у Крагујевцу К 20/17 од 08.11.2017.године, тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези са ставом 1. и члановима 33. и 61. КЗ, јер је у том поступку утврђено да је набављена половна опрема била исправна, безбедна за руковање и снабдевена одговарајућим сертификатима, које чињенице су биле познате Агенији за приватизацију и нису биле противне уговору о инвестирању закљученом са Фондом за развој Републике Србије пошто је истим била предвиђена набавка опреме, али не изричито нове.

Код тако утврђеног чињичног стања првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев за утврђење ништавости уговора налазећи да уговор о уступању без накнаде већинског пакета акција привредног субјекта Застава електро Рача по својој садржини није ништав правни посао, јер је закључен уз сагласност воља уговарача, да је њиме тужена овлашћена да преузетим акцијама располаже без ограничења и да у складу са тим наведеним привредним друштвом управља, па нема основа за примену члана 103. став 1. ЗОО

Одлучујући о евентуалном тужбеном захтеву првостепени суд је оценио да је основан приговор застарелости сходно члану 937. Српског грађанског законика, јер је

од закључења уговора између парничних странака дана 02.10.2009. године до подношења тужбе за опозив уговора о поклону протекао трогодишњи рок застарелости.

Другостепени суд је нашао да је првостепена пресуда заснована на правилној примени материјалног права и да су неосновани жалбени разлози у погледу циљног предузимања штетних радњи од стране тужене на осујећењу пословања привредног субјекта Застава електро Рача, које је имало закључен уговор о пословној сарадњи са привредним друштвом Делфи, што је истом обезбеђивало несметано и профитабилно пословање. За те своје тврдње тужилац није пружио доказе, односно није доставио уговоре закључене са наведеном фирмом. Питање савесности и поштења за поступање тужене поводом отказа уговора о раду тужиоцу преко новог руководства привредног друштва и изневерена очекивања тужиоца у погледу будућег пословања привредног субјекта Застава електро ад Рача, без утицаја су код постојања одредбе спорног уговора о уступању већинског пакета акција, према којој прималац акцијама располаже без ограничења.

Одлука о евентуалном тужбеном захтеву за опозив предметног уговора, који је као неоснован одбијен из разлога неблаговремености поднете тужбе (члан 117. став 2. ЗОО), потврђена је одлуком другостепеног суда са образложењем да је основан приговор застарелости истакнут од стране тужене.

Врховни суд је размотрио изјављену ревизију и нашао да се правоснажна пресуда донета у другом степену неосновано побија због погрешне примене материјалног права.

Тужилац нижестепене одлуке побија са образложењем да приликом примене материјалног права на правилно утврђено чињенично стање судови нису довољно пажње поклонили основу спорног доброчиног уговора, односно његовим неиспуњеним очекивањима у погледу реализације будуће производње у фирми Застава електро ад Рача, везане за реализацију уговора закључених са фирмом Делфи. Чињенице везане за пословну сарадњу правног субјекта Застава електро са фирмом Делфи другостепени суд је ценио применом правила о терету доказивања (члан 231. ЗПП), јер уговор о тој сарадњи тужилац није доставио, а тужиочева лична очекивања у погледу даљег рада фирме Застава електро ад Рача у формалноправном смислу су без утицаја на пуноважност побијаног уговора, јер је чланом 2. тачка 3. уговора предвиђено право тужене, као примаоца акција, да у правном промету истима располаже слободно, без ограничења.

Чланом 148. став 1. ЗОО прописано је да уговор ствара права и обавезе за уговорне стране и као такав он је закон за уговараче, који су дужни да уговорне одредбе испуњавају онако како гласе, а евентуална субјективна очекивања друге стране нису обавезујућа за сауговарача.

Осим тога, код утврђене чињенице да је пословање фирме Застава електро Рача блокадом рачуна услед доспелости уговорних обавеза због раскида уговора о инвестирању било онемогућено, да није било новчаних средстава за набавку репроматеријала и извршавање законских обавеза према запосленима и држави, тужилац није доказао да је његова одлука да приступи закључењу спорног уговора

била мотивисана искључиво или превасходно омогућавањем наставка производње од стране тужене, као пријемника већинског пакета акција.

Правилно су нижестепени судови ценили и приговор застарелости потраживања одређеног евентуалним тужбеним захтевом.

Чланом 937. став 1. Српског грађанског законика, који се на конкретно тужиочево добродино располагање примењује сходно члану 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и током непријатељске окупације (ФНРЈ 86/46-1078 са изменама и допунама), прописано је да ко мисли да има право поклон због неблагодарности порећи, тај мора за три године то код суда захтевати, иначе ће му право застарети, док је ставом 2. истог члана, између осталог прописано да у том случају време застарелости почиње тећи од постанка узрока због кога се уговор квари.

По уступању без накнаде туженој контролног пакета акција уговором закљученим дана 02.10.2009. године и по покретању поступка реструктурирања дана 12.10.2009. године, тужилац је за поступање тужене противно његовим очекивањима могао сазнати дана 15.04.2010. године, када је на јавној аукцији са фирмом Yuga Corporation доо закључен уговор о купопродаји непокретности, а свакако је такво сазнање најкасније морао имати отварањем стечајног поступка према фирми „Застава електро“ ад Рача, решењем Привредног суда у Крагујевцу Ст. 423/11 од 06.05.2011. године.

Како је сходно члану 191. ЗПП поступак у овој парници покренут тужбом од 11.12.2019. године, у смислу цитираних прописа застарело је њоме истакнуто потраживање одређено евентуалним тужбеним захтевом.

Противно ревизијским наводима којима се основаност тужбеног захтева образлаже разлозима датим у кривичној пресуди, тужилац није довео у сумњу основ свог добродиног располагања, учињеног предметним уговором Ов. 971/09 од 02.10.2009. године, нити је на правно релевантан начин доказао да је отказивање уговора о инвестиционом кредиту, одобреног фирми Застава електро ад Рача у висини од 100.000.000,00 динара, било мотивисано злонамерним поступањем тужене са циљем да се осујети пословање тог привредног субјекта. Одредбом члана 13. ЗПП парнични суд је у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности оптуженог лица везан осуђујућом кривичном пресудом. У конкретном случају тужилац је ослобођен одговорности да је извршио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези са ставом 1. и члановима 33. и 61. КЗ РС, тако да су и изрека те пресуде и разлози дати у њеном образложењу без утицаја на одлуку у овој парници. Закључак суда заснован на налазима вештачења проведених у кривичном поступку, којима се утврђује адекватност репарираних половне опреме купљене одобреним кредитним средствима и задовољавајући квалитет произведених електро-каблова, не доказује одсуство разлога за отказ предметног уговора. Тај уговор не садржи изричиту одредбу о обавези корисника кредита да набави нову опрему, али је уговором број 7594 од 19.07.2006. године фирми Застава електро ад Рача кредит одобрен на основу бизнис-плана којим је набавка нове опреме управо била предвиђена као пословни пројекат корисника кредита, у циљу унапређења производње и постизања врхунског квалитета електричних каблова за моторна возила.

Питање да ли је – независно од сертификата потврђеног доброг стања и функционалности репарираних половне опреме и високог квалитета финалних производа, констатованих и извештајем Фонда за развој РС од 17.03.2008. године – истрајавање тужене на доследном спровођењу бизнис-плана, као услова за одобрење инвестиционог кредита за набавку нове опреме и његовог одржавања на снази, било оправдано или противно пословном интересу корисника кредита Застава електро ад Рача и економском интересу друштва као целине, ни хипотетички не доводи у сумњу законитост нижестепених одлука, заснованих на правилној примени материјалног права и целовито образложених у складу са одредбом члана 356. став 5. ЗПП.

На основу изложеног, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић